

Foto: Bo Axhammar

Årets Ersnäsare

I samband med Ersnäsdagen korades Årets Ersnäsare. Denna utmärkelse delades för första gången ut i fjol. Kent Bäckström var den som fick ta emot hedersbetygelsen den gången.

Som läsarna vid det här laget säkert känner till, väljs en person som på ett eller annat sätt verkat för byns bästa. Juryn, som fattar beslutet, består av Rose-Marie Bäckström, Karl-Gustav Pettersson och Sven Persson.

I år föll valet på Bo Axhammar. Juryns

motivering lyder: "för ett engagemang på många områden i dåtid och nutid för byns väl och ve i allmänhet och i synnerhet för en central roll i samband med en förnuftig övergångslösning av byns akuta barnomsorgsproblem." En fördjupning av motiveringen återfinns på vår hemsida www.ersnas.se

Diplom och gratifikation delades ut på Soldattorpets trappa. Ceremonin förgylldes av välklingande fanfarer på saxofon av byns eminente instrumentalist Ulf Omnell.

Bo Axhammar, Rose-Mari Bäckström, Sven Persson och Ulf Omnell
Foto Folke Larsson

Förskolan i Ersnäs

På Barn och Utbildningsnämndens möte den 18 juni gick politikerna emot Skolförvaltningens förslag att 5-åringarna skulle flyttas in i skolans lokaler. Efter ett yrkande från Leif Wikström(s) så beslutade nämnden följande:

- Föräldrars önskemål om placering i Antnäs förskola tillgodoses.
- Ingen integrering av femåringar i Ersnäs skola sker.
- Skolchefen får i uppdrag att utreda behovet av förskoleplatser i de så kallade sörbyarna. Utredningen skall vara färdigställd för behandling i december månads nämnd 2008.
- Berörda nämnsråd (föräldraråd) skall ingå i en aktiv referensgrupp kopplad direkt till skolchefens uppdrag.

Äntligen som Fylking skulle sagt eller sent skola syndaren vakna. Efter ett och ett halvt år av engagemang från föräldrar och byaföreningen så har politikerna lyssnat till vår röst. Beslutet innebär ett omtag i frågan och föräldragruppen sätter sig ner för att tillsammans med skol-förvaltningen och politikerna ta fram en hållbar lösning. Vid ett möte den 19 maj så valdes den grupp som skall träffa företrädare för skolförvaltningen bestående av Sven Persson och Carina Winza sammankallande, Tuula Rosenberg, Roger Norberg, Hilding Lindbäck, Bo Axhammar, Inga Långhed, Lilian N och Gunnar Lauritz

En 75-åring

I maj 1933 möttes ett antal män på byns café. Resultatet av det mötet blev Ersnäs IF. Föreningen fyller alltså 75 i år. En sådan händelse måste naturligtvis firas. En särskild arbetsgrupp har varit i verksamhet en tid med förberedelserna. Lördagen den 1 november blir det jubileumsfest på Ankaret. Arbetsgruppen återkommer med närmare detaljer lite längre fram under hösten.

Surströmming

Vi samlas i Ankaret torsdagen den 18 september kl 18.30. Den norrländska delikatessen, som hör sensommarren till, står på menyn. Sill serveras de gäster som föredrar den varan. Ersnäs Hembygdsförening står för arrangemanget. Det blir en trevlig stund tillsammans med allsång och lotteri.

Anmäl er till Karl-Gustav Pettersson senast den 16 september tel 311 33 eller K-G@brevet.se

Rose-Maris Shop

butiken i byn

Måndag-torsdag 16.30-19.30

Ostibyvägen 211
0920-310 58

Välkommen!

Partituren i Mörön

Den 16 augusti så arrangerades Partituren i Mörön, i strålande solsken träffades politiker och representanter från byaföreningarna i Luleå Kommun. Hela arrangemanget är ett initiativ från Mörö-turism och arrangeras nu för andra året i hamnen i Mörön. Förutom det vackra vädret så bjöds på underhållning med den specialskrivna hymnen som Tommy Carlsson, Stol & Fiol, framförde. Delar av Ersnäsrevyn uppträdde med sång och allsång. Förutom uppträdanden så kunde man smörja kråset i mat- och fikaltätet. Syftet med partituren är att skapa ett forum där representanter från de politiska

Eftersom Karl Petersen inte var närvarande så passade Mattias Karlsson(m) på att upp- vakta miljöpartiets Annika Eriksson. Vad mån- de det bliva av det...!? Foto Bo Axhammar

Rangvy Johansson från Byaforum diskuterar brist på gatubelysning i byarna tillsammans med bl a Yvonne Stålnacke(s) och Ingrid Norberg(s). Foto Bo Axhammar.

partierna skall kunna möta landsbygden- s byaföreningar och utbyta åsikter om hur landsbygden skall utvecklas på ett positivt sätt. Samtliga partier var representerade förutom Kristdemokraterna och Rättvisepartiet socialisterna.

Från arrangörenas sida hade man ställt ut bord för vart och ett av partierna, sedan var det fritt fram att lobba mellan borden och diskutera med politikerna. Och diskussionerna flödade allt ifrån barnomsorg, mobiltäckning till avsaknad av gatubelysning. Den sistnämnda frå-

gan har Byaforum lyft upp som krav till Kommunen. Efter diskussionerna fick politikerna äntra scenen och tävla i olika grenar som krävde samarbete men det gick inte alltid så bra men det är en helt annan historia. Ett lyckat arrangemang som förhoppningsvis kommer att bli tradition.

Vi som var där från Ersnäs byaförening var Hilding Lindbäck och Bo Axhammar.

Familjenytt

Födda

Malin och Erik Sundqvist har fått en dotter den 8 juli. Hon vägde 3890 gram och var 51,5 cm lång. Hon ska heta Alice. De bor på Ersnäsvägen.

Inflyttade

Malin Larsson, Andreas Marklund och Fredrik Yngvesson har flyttat in på Ersnäsvägen 9.

Thommy Abrahamsson, Lena Niska, Wilma Niska och Thea Niska har flyttat in på Ersnäsvägen 65.

Hej Mammor och Pappor!

Tisdag den 26/8 kl 10.00 drar vi igång våra barnträffar, vi ses på Tranmyrvägen 4 hos Sofia Olsson (vår kontaktperson) tel 070-521077, 155 77.

Från och med 1/9 kl 10.00 och framåt träffas vi som vanlig på måndagar. Vi turas om att träffas hos varandra och alla är hjärtligt välkomna.

Hoppas att vi får en trevlig höst tillsammans!!!!

Sofia

UNGDOMSLOKALEN!

I höst har vi tänkt göra ett nytt försök med Ungdomslokalen! Men för att vi ska kunna ha den öppen, måste föräldrar/vuxna hjälpa till med att vara i lokalen.

Är ni intresserad av att hjälpa till, så kom på Informationsträff i Ungdomslokalen Tisdag den 2 september kl 18.30.

Har ni några frågor, eller vill gärna hjälpa till men inte kan komma på mötet så ring eller maila Gunilla Björklund: 0920-138 60 gunilla.m.bjorklund@home.se

Gunilla Björklund, byaföreningen

Storbron

Numera hör vi bruset från E 4. För hundra år sedan och tidigare var det klappret från hästhovar och det krasande ljudet från kärrhjul som gällde. Ersnäs har alltid legat vid den stora färdvägen i nord/sydlig riktning, Norrstigen, Kustlandsvägen, Rikstretton och nu E 4.

I ett par tidigare nummer av EB har vi berättat om Storbron. Då havsnivån låg några meter högre än i våra da-

slutet av 1700-talet flyttades till närheten av nuvarande läge, blev detta byggnadsverk kvar på sin plats. Det som var utsatt för väder och vind försvann säkerligen ganska snabbt. De delar däremot som befann sig i den våta marken blev kvar.

Många har under årens lopp funderat och försökt att ta reda på exakt var Storbron låg. I fjol gjordes en del fynd i samband med markarbeten alldeles

övertygade om att detta var rester av den bro som t ex Karl XI och Linné färdades över. Emellertid ville vi få våra antaganden prövade av expertisen. Kontakt togs med Norrbottens Museum. En dag i juli i år kom så Lars-Gunnar Boman från muséet på besök.

Han studerade noggrant fynden, mätte och antecknade. Om åldern på stockarna fastställs, kan vi med god säkerhet kunna få svar på frågan om detta är lämning som har med Storbron att göra. Metoder finns för en sådan åldersbestämning. En sådan undersökning kostar emellertid ca 7.000 kronor och sådana belopp kan inte muséet avsätta.

En idé hos oss, som gjorde fyndet, var att forsla en av dessa stockar till Torget som ett inslag i beskrivningen av vår hembygd. Emellertid börjar snabbt en process av sönderfall då detta konserverade trä kommer upp i fria luften. Regalskeppet Wasa måste ständigt vattenbegjutas och vem av oss åtar sig den uppgiften när det gäller en stock från Storbron?

Vi får nöja oss med att ha konstatera att rester av denna förbindelselänk mellan nord och syd och med vår historia ändå till slut kunde lokaliseras. I samband med en eventuell framtida vandringsled längs Aleån blir det också tillfälle att på plats beskriva detta märkliga, tidiga brobygge med många ersnäsbor som byggare.

Sven Persson

Den gamla stocken mäts av från vänster Bengt Johansson, Alvik och Lars-Gunnar Boman, Norrbottens Museum. Foto Sven Persson

gar, var Aleån ett brett vattenområde. För att ta sig över detta vatten byggdes på 1640-talet en bro på stenkistor, 850 meter lång. En resenär hade räknat ut att detta brobygge innehåller 5.000 stockar. När överfarten i

i närheten av Mårtisbäckens utflöde i Aleån. Fynden bestod av ett antal stockar som hade bearbetats för att fogas samman med andra stockar.

Vi som gjorde detta fynd, var rätt så

Bredband

Det är snart femårsjubileum för bredbandsnätet i byn och mycket har hänt sedan dess. Idag får vi det vi skissade på genom den optiska fibern, internet, telefon och nu snart är det dags för TV och film.

Lunet har gjort klart med att leverera TV via stadsnätet till alla Lulebos lägenheter. Detta i en första omgång sedan är det dags för övriga som är anslutna till stadsnätet att kunna välja denna tjänst. I dagsläget finns inga prisuppgifter men de kommer inom en snar framtid. Det är naturligtvis en prisfråga om man som kund skall välja detta alternativ men det är klart intressant. Från början så var priserna mellan tjänsteleverantörerna i princip desamma men i takt med att fler tjänsteleverantörer erbjöd sina tjäns-

ter så har priset sjunkit när konkurrensen ökat.

Du som är ansluten till stadsnätet kan med fördel titta över vad som erbjuds i prisväg för bandbredd och tjänster, för det skiljer mellan de olika leverantörerna. Om man har "fel" internetleverantör så kan man faktiskt nära halvera sina kostnader och samtidigt öka bandbredden, dvs. hastigheten från 10Mb/sek till 100Mb/sek.

Så om konkurrensen skall fungera så är det upp till dig som kund att välja det alternativ du tycker är mest prisvärt för det finns ingen anledning att betala för mycket.

Internetleverantörernas priser hittar du på www.lunet.default_villa.aspx

Så länge min chef låtsas att jag har mycket lön, låtsas jag att jag har mycket arbete.

Om du tänker för länge på nästa steg kommer du att tillbringa livet på ett ben.

Ersnäsbladet utges av Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknäring till byn och utkommer med fyra nummer per år. Manusstopp under 2008 är 28/1, 12/5, 25/8 och 10/11 och utdelning fredagen därpå.

I redaktionen:

Sven Persson, 311 80 och E-postadress persson.sven@telia.com

Krister Öhman, 312 59 och E-postadr krister@krivision.se

Bo Axhammar, 311 04 och E-postadress bo.axhammar@arcticview.se

Våra två "sidor"

Ersnäs har en egen hemsida, www.ersnas.se men vi finns naturligtvis även med på kommunens byasidor på adressen: www.byar.lulea.se och välj där Ersnäs.

Ersnäsbladet finns också att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se och där ser du bilderna i färg. Där finns även tidigare nummer.

Sommarens begivenheter

Sommartid är det massor av evenemang som pågår runt om i de norrbottniska bygderna. Då tänker vi inte på storslagna pådrag som Lulekalaset utan händelser i den lilla skalan, sådant som arrangeras runt om i byarna. I den jämförelsen vill vi påstå att vår by hävdar sig väl i en hård konkurrens. Låt oss göra ett kort sammandrag.

Hembergsledens Dag. För fjärde året i rad arrangerades en gemensam vandring längs vår vandringsled. Trots fint väder var det färre än tidigare som mötte upp. Därför är det tveksamt om det arrangemanget kommer att återfinnas i kommande års händelskalender.

Midsommar. Under 80- och 90- talet så firades midsommar på parkområdet på Tranmyrvägen. Efter några års bortavaro så var det nu dags att återuppliva traditionen. Firandet ägde rum på Torget där midsommarstången lövades och restes. Dans kring stången, säcklöpning och fika lockade många bybor. Ett uppskattat arrangemang som lär återkomma nästa år.

Ersnäsdagen. Detta är nu en tradition med åtskilliga år på nacken. Som vanligt var det många som mötte upp. En verklig höjdpunkt var sånggruppen Lusts framträdande på logen. Deras

Ersnäsdagen vid Ralph Lundstengården

Några kämpar möttes på Torget vid midsommar. Foto Bo Axhammar

rytmiska sång fick nära nog publiken att börja dansa.

Både NSD och Kuriren var på plats. De skickliga damer som svarade för strömmingsklämmorna fick välförtjänt uppmärksamhet.

Som vanligt kunde vi pröva våra kunskaper på diverse områden med hjälp av tipspromenaden mellan Torget och Häasch. De "tipspromenadansvariga" lämnar följande rapport om den delen av dagen: "I barnklassen var det bara två stycken som hade alla rätt. Och visste bl a att SVT: s morgonprogram heter Hej, hej sommar och det var ett löv från en lönn. Vinnarna är Siri Persson och Hanna och de vinner var sin biobiljett.

I vuxenklassen var det sex som hade alla rätt och som visste bl a att Charlotte Perelli kom på 18:e plats i ESC och att det i Ersnäs bor cirka 670 personer. Vinnare av en cykelhjälm är Sven Persson! Grattis till er alla vinnare!"

Caféer. Hembygdsföreningen har ordnat två caféer under sommaren, ett i juli och ett i augusti. I Soldattorpet skedde serveringen. Många kom för en kopp och en gobit och inte minst för en angenäm pratstund med grannar och bekanta.

Gagsträskvandringen. En liten styrka på åtta personer besökte Gagsträsket under ledning av Karl-Gustav Pettersson. Datumet var 27 juli och vädret var naturligtvis fint. Man studerade ladurruinerna vid träsket och resterna av pumpstationen med sin vattenskruv. En gemytlig paus togs på det några år gamla brandfältet på Hans Sundéns marker. Turen tog ungefär tre timmar och innebar någon

På väg mot Gagsträsket. Foto Stefan Pettersson

kilometers vandring utöver bilkörandet.

Nästa år organiseras turen igen men troligen under september.

På sidan 5 i Ersnäsbladet nr 53 (16 feb 2007) finns en text om Gagsträsket som egentligen är en myr och där under storhetstiden fanns ca 60 lador. Ersnäsbladet hittar du på www.ersnas.se

Kommande. Framför oss har vi en sammankomst i Ankaret i surströmmingens tecken (se annan plats i detta nummer). Hembygdsföreningen står för en pizzasöndageftermiddag som vi på försök prövar under hösten. Närmare information kommer i lådorna. EIF-jubileum har redan omnämnts. Och längre fram i tiden lackar det mot jul och byns julmarknad i Ralph Lundstengården.

Äntligen höst

Det var säkert någon Ersnäsbo som funderade vad det var för ett smällande under måndagsmorgonen. Ni trodde kanske att det pågick en militärovnings kring byn, eller varför det finns dom som stiger upp i ottan för att besöka en skjutbana. Men jag tror nog de flesta har listat ut att fågeljakten startade just i måndags den 25e augusti och därav alla dova smällar nerifrån Svartskatafjärden.

Just den 25e augusti är som julafton för oss fågeljägare, en dag man längtar till under vinter, vår och sommar. En dag då hunden ska bevisa att alla träningstimmar gett resultat och du som skytt får se om lerduveskyttet gett tillräckligt med träffsäkerheten. En dag fylld av spänning och förväntan.

Som vanligt har jag och Roger förberett ett gömsle i någon vass nere i fjärden, dit vi forkar ut vid 2 tiden på natten från Dålakajen. Väl i vårat risade gömsle tar vi en kaffekopp och inväntar de första änderna som brukar komma ungefär samtidigt som ljuset gör sitt intrång i natten. Vi sitter där i mörkret och hör hur andra jägare forkar ut till sina pasställen, vi försöker ge oss en bild på vem som sitter var i våran omgivning. Så hörs de första hagelsmällarna oftast utifrån havet och detta brukar

vara en signal på att nu är änderna på väg in till oss i Svartskatafjärden. Vi laddar bössorna och ser till att vara så osynliga som möjligt i våra kamouflagkläder. Hunden som ligger i båten

anar också vad som är på gång och vill inget annat än att få jobba med att apportera det vi lyckats skjuta ner. Man kan riktigt ana i hundens ögon vad han förväntar sig.

Pang pang, hörs det bara ett stycke utanför oss. Var det Henry eller Mika som fick skjuta eller var det någon annan? Ett nytt skott smäller ungefär

samtidigt som vi ser en flock bläsänder komma emot oss, nu gäller det. Roger gör inget misstag och en and faller handlöst i vattenspegeln ett litet stycke från båten, jag däremot bommar min chans. Niro gör sig beredd för årets första apport och klarar sin uppgift med bravur. Smällarna tilltar och luften fylls med änder som försöker hitta någon vattenspegel att landa vid utan att bli beskuten av oss jägare. Grå och Kanadagässen kommer som vanligt kring femsnåret och kustbevakningen som vill kontrollera att vi sköter oss kommer vid sjutiden, lika som alla år.

Ja ungefär så här såg det med säkerhet ut i måndags morse med, trots att det i skrivande stund är drygt två veckor kvar till det magiska datumet 25e augusti. Så nu i denna stund har jakten pågått några dagar och förhoppningsvis varit

givande för oss som varit ut och jagat sjöfågel och skogsfågel. Närmast väntar nu harjakten och älgjakten, samt alla de andra jaktformer som hösten har att bjuda på. Kort och gott är hösten den bästa tid på året för många som mig.

*Jonas Seger
Viltvårdsgruppen i Ersnäs*

Ett bidrag från Lennart Parknäs

Här kommer en bild tagen hos Granströms i Svedjan. Det är Lennart Parknäs som står för bild och text. Kortet är taget till höger om boningshuset. Vi ser sittande från vänster: Min farfar Nils Pettersson (1864 - 1937) med en älskad tubkikare i handen, farmors mamma Stina Johansdotter Dryg (1828 - 1910) och så farmor Amanda Granström (1863 - 1945). Stående från vänster ser vi Emma Pettersson (1894 - 1956), gift med Bror Eriksson i Lars-Antons i Svartskatan och mor till Dagny Eriksson (1917 - 1987) och Malin Hermansson (1927 - 2000). Bredvid henne står min far Axel Parknäs (1896 - 1983).

På marken framför sitter till vänster Sven Beckenäs (1899 - 1985), som blev folkskollärare i Ersnäs och Svante Beckenäs (1902 - 1981), far till Beckenäspojarna uppe i Bäck-en, som ursprungligen var deras farfars fars torp och där farfar Nils växte upp..

Om vi utgår från att Svante är 4-5 år så måste kortet vara taget någon gång mellan 1906 och 1910.

Nattens konung

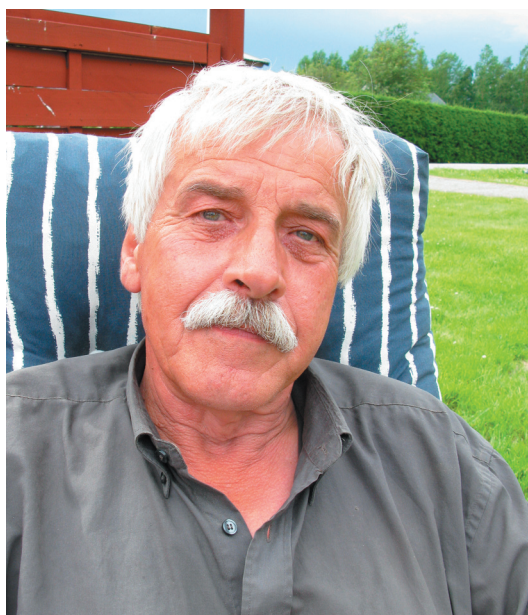
En hel del företeelser i livet tar vi för givna. Lampan tänds då vi trycker på strömbrytaren. Det kommer vatten då vi vrider på kranen. Tidningen ligger i brevlådan då vi på morgonen sömndruckna gör den korta promenaden. Det är inte varje morgon vi reflekterar över hur den har hamnat i lådan och så nyligen att den fortfarande låter oss ana doften av nytryckt papper. Runt om i landet finns en yrkeskår som osynlig för de flesta av oss utför sitt arbete. Och inte vilket arbete som helst. Utan ett arbete som gör det möjligt för oss att njuta av ett av livets goda ting nämligen dagens första kopp kaffe med dagens tidning. Tidningsbudet har återigen gjort sin nattliga runda i bygden.

I nästan 40 år har Kjell-Åke Lundberg varit den som i vår by sett till att göra den här tidiga morgonjuttningen möjlig. 1967 gjorde Kålle, som är hans smeknamn, sin första runda. Sommaren 2006 avslutade han sitt värv som tidningsbud.

Så här såg Kålles dygn ut. Vid halv två-tiden på natten hämtade han tidningsbuntarna inne i stan. (På senare år levererades de vid E 4.) Han körde Antnäs, Alvik/Långnäs, Ersnäs och Mörön. Efter den färden hade han levererat 900 Kuriren, NSD och några enstaka utsocknes tidningar – Dagens Nyheter, Dagens Industri och några titlar till. Vid 6-tiden var han åter hemma. Då var det sängdags. Fram emot 14-tiden var det dags att stiga upp. Någon ytterligare sömn blev det inte innan han gav sig iväg på nästa arbetspass.

Med en sådan dygnsrytm blev vintertid mörkertid. Efter att ha återgått till "ett normalt liv" kunde Kålle förvånat konstatera att det även mitt i vintern faktiskt fanns dagsljus i flera timmar. Som vi kan ana var vårarna med allt ljusare morgnar höjdpunkten under året.

Sällan missade Kålle att genomföra sin runda. Det var bara frånvaron av plogade vägar som kunde hindra honom. Den ovanliga köldknäppen för ett antal år sedan kommer många av oss ihåg. Hemma på sin gård kunde Kålle den morgonen konstatera att det

var minus 45,5 grader. Vad vi kanske inte alla kommer ihåg, är att även den morgonen kunde vi gå ut till postlådan och hämta tidningen.

Att ett tidningsbud har synpunkter på postlådan är naturligt. Postlådan är ju ett av arbetsredskapen. Brevbäraren befinner sig för övrigt i samma situa-

tion. Idealet i det här sammanhanget är postens standardlåda, den större modellen och med distansklossarna rätt monterade. Kålle hade för några år sedan idén att försöka standardisera "brevlådekulturen".

Han erbjöd idealbrevlådan och även tjänsten att montera den till självkostnadspris. Emellertid kom han snart fram till att detta skulle bli en omständlig procedur eftersom ju alla brevlådeägare måste kontaktas. Han lade planerna på hyllan.

Men visst vore det skäligt att vi underlättade tidningsbudets och brev-bärarens arbete genom att förverkliga idealet med önskebrevlådan. En enhetlighet vid brevlådestället ger också ett välordnat och tilltalande synintryck (se bild). Vad säger läsarna? Hör av er till redaktionen med synpunkter. Ett minimikrav på oss själva vore att förse brevlådonna med distansklossar. Finns inte sådana innebär det att det vintertid är svårt att öppna luckan. Is lägger hinder i vägen. Och undvik att inhandla de s.k. veckolådorna, dessa höga, långsmala tingestar som dyker upp här och var. Dessa är inte något som framkallar lyckokänslor varken hos brev-bärare eller tidningsbud. Prova själv före ett eventuellt köp att med en hand tränga ned en tidning i en sådan låda.

Sven Persson

EU-pengar till Ersnäs?

En av de stora utgiftsposterna i EUs budget är regionalpolitiken. Avsikten med dessa pengar är att utvecklingen i alla delar av Unionen ska stimuleras. Här har vi länken mellan Bryssel och Ersnäs. Nu är det inte så att vi skickar våra förslag till Bryssel. Beslutsfattarna finns på betydligt närmare håll nämligen 20 km norrut.

Runt årsskiftet tog en liten arbetsgrupp fram ett förslag till ansökan om EU-medel. Gruppen bestod av Tuula Rosenberg, Bo Axhammar och Sven Persson. Deras förslag överlämnades

sedan till föreningarna i byn för ställningstaganden. Detta resulterade i en del förändringar av förslaget.

Finansieringen av det program som vi ansöker medel från – Landsbygdsprogrammet är benämningen – kommer från tre håll: kommunen 30 procent, staten 20 procent och 50 procent från EU. Vi har nu i ett första steg vänt oss till kommunen med en ansökan om den s.k. medfinansieringen. Om beslutet därifrån blir positivt, går vi vidare med vår ansökan till länsstyrelsen som har hand om både de statliga

pengarna och den del som kommer från EUs budget.

Vi ansöker om drygt 500.000 kronor till ett tiotal projekt. Syftet med projekten är att göra vår by än mer attraktiv för oss som redan bor här och de som framöver kommer att flytta hit. Syftet är också att attrahera besökare till byn och på så sätt backa upp redan existerande och framtida företag. Ansökan i sin helhet finns att läsa på www.ersnas.se under länken EU-ansökan på första sidan.

Det var en gång ett gästgiveri

Fråga: Vad är det som har existerat i vår by i hela 233 år? **Svar:** Ersnäs Gästgiveri. Denna föregångare till Ralph Lundsten-gården etablerades 1642 och upphörde med sin verksamhet cirka 1875.

Att resa är inte ett påhitt av Ving eller Fritidsresor. Behovet att förflytta sig utanför sin närmaste omgivning har följt människan genom hela historien. Formerna har förändrats och till en del också syftet. Marknaden för Ving var inte imponerande på 1700-talet.

I ett tidigt skede var bönderna skyldiga att förse de resande både med färdmedel och logi. Vi kan anta att detta tvång gällde de resande som var högreståndspersoner. Känslan för rättvisa tog sig emellertid tidiga uttryck. Ett exempel på detta är att riksdagen efter åtskilliga år av utredande 1649 avskaffade det här slaget av ut sugning. Då utfärdades "Krogare och Gästgivar Ordningh". Friskjutsarna avskaffades och resenären fick börja att göra rätt för sig.

Ett system med gästgivargårdar inrättades över hela landet. Dessa gårdar skulle också kunna erbjuda transportmedlet nämligen hästar. Luleå var med sin tid. Redan i juni 1642 beslutade nämligen Luleå Socken vilka byar längs Norrstigen som skulle ha gästgiverier och vilka bönder som skulle inneha gästgivarssylan. De utvalda byarna blev Ersnäs, Gammelstad, Persön, Råneå och Vitå.

De som fick detta uppdrag tillhörde de mer välbärgade i byarna – storbönderna. Det var tydligen en syssla med status och medförde säkerligen också en del nettoinkomster. Den förste innehavaren av denna syssla i "Ersnäs", som byns namn på den tiden stavades, var Per Mårtensson. Denne var ägare till fastigheten Ersnäs nr 1, som så småningom fick gårdsnamnet "Gästgivar".

Uppdraget som gästgivar var ofta förenad med uppdraget som postbonde. Att skriftligen kommunicera med varandra är nog nära av samma ålder som resandet. Även för att transportera budskap krävdes en samhällsorganisation. Kungl Postverket eta-

blerades 1636. Fem år senare fanns ett postkontor i Luleå. På lämpliga avstånd från varandra fanns av staten utsedda postbönder. Den sysslan var inte så sällan kopplad till uppdraget som gästgivar. Också den var säkerligen eftertraktad eftersom den medförde viss skattefrihet. 1660 omnämns en Jöns Nilsson som var både gästgivar och postbonde i Ersnäs.

Det har redan sagts att det var bondesamhällets "överklass" som var gästgivar. 1750 genomfördes en genomgång av gårdarnas tillstånd

siste gästgivaren på den fastigheten, Samuel Larsson Sundberg. Den ena dottern Augusta gifte sig med Gustav Adolf Zachrisson och födde två söner, Sven och Verner. Och då är vi inne i nutid. Sven och Verner Zachrisson är bekanta namn för många ersnäsbor. Båda är nu avlidna. De båda pojkarna besökte ofta sin moster som bodde kvar i det gamla gästgiveriet. De hade en del problem i sina tidigaste år att uttala ordet moster. Det blev i stället moppa. Den byggnad som tagit emot så många resande fick därför i slutet av sin existens namnet Moppas. Det-

Ersnäs Gästgiveri fotograferat i april 1966 av Folke Larsson

i Ersnäs. Av protokollet från denna "jordrannsaking" (tala om att staten alltför ofta nu för tiden lägger sin näsa i blöt!!) framgår att gästgivaren Hans Hansson "hafwa hemmanet förswarligen bebyggt och häfdat". Och att det fanns åker (upplöjd mark) för fem tunnors utsäde och att ängarna kunde föda tre hästar, 15 kor, två unga nöt och 15 småkreatur.

Gästgivarna avlöste varandra under årens lopp. Den siste gästgivaren i Ersnäs hette Lars Larsson Nordström. Verksamheten bedrevs då på en annan fastighet i byn, alltså inte på Ersnäs nr 1 "Gästgivar". Nordström dog 1869. Förmodligen pågick gästgivarverksamheten ytterligare några år. Den tynade sakta bort och epoken var definitivt till ända 1875.

Vad hände då med den byggnad som i många år fungerat som gästgiveri? Gården ärvdes av döttrarna till den

ta berättar Olle Olsson. Han kommer mycket väl ihåg den gamla, närsynta damen som då och då fick hjälp med läsande och skrivande av Olles pappa Bernhard.

Huset var en stor norrbottensgård med två ingångar. Den låg helt nära den nuvarande E 4-skärningen söder om korsningen. Hilda Wilhelmina, Moppa, dog i huset. Det stod därefter öde under 1950-talet. En bit in på 60-talet såldes byggnaden till en fällträskbo, som monterade ner den. Timringen såldes vidare. Byggnaden lär, åtminstone delvis, leva vidare som fritidshus i trakterna av Hortlax.

Källa: Artikel, författad av Anders Sandström i Stadsarkivets Årsbok 2002. Luleå kommun.

Sven Persson

Nyckel upphittad

på elljusspåret den 24 augusti

Nina Dahlbom, 0920-311 10

På hemväg

Kolar-Anders har varit ute i byn och snedstegar hem omkring midnatt, trött av åtskilligt med kaffekask.
- Om en va hemma nu å låge, suckar han. Å mor hade sagt sitt.

Elljusspåret och hästar

Ridning med häst på elljusspåret är inte tillåtet pga markskadorna som uppstår.

Ersnäs IF

Mot nya mål...

En någorlunda varm kväll mellan Eregnskurarna besöker Ersnäsbladets utsände Ralph Lundstengården och Kristina Holmberg. Vi sitter ute i trädgården.

Det är något på gång, Kristina ska lägga om kursen mot nya mål. Det blir ett engagemang hos Liko i Alvik och deras nya restaurang.

EB: Vad ska du göra åt Liko?

KH: Jag ska arrendera deras nybyggda Restaurang Helmers och driva verksamheten där. Där blir det från början lunch- och kaffeservering. Senare utökas sortimentet med catering, grillmat, pizza och à la carte. Då kommer även öppettiden att utökas.

EB: När startar det engagemanget?

KH: Jag är ju redan nu igång där och första september öppnar restaurangen. Invigningen får vänta tills vi kommit igång ordentligt.

EB: Berätta om restaurangen.

KH: Arkitekten har inspirerats av det lantliga läget och ritat en "åttakantig loge". Entréetaket t.ex. ska påminna om bryggan upp till övre våningen på en loge. Matsalen ligger på nedre plan, rymmer 106 gäster och har delvis högt till tak. På övre plan finns 70-talet matplatser samt konferenslokaler som jag kan använda vid behov. Och köket är ju naturligtvis toppen!

EB: Du har lång erfarenhet av att driva restaurang?!

KH: Ralph Lundstengården blev i sommar 10 år. Jag har även drivit Öringen

i Slagnäs en tid. Innan gick jag Lant-hushållsskolan av den gamla sorten. (EB:s utsände känner tydligt att "den gamla" är ett positivt omdöme.) Dessutom var min mor kock!

EB: Du blev uppmärksammad av matbibeln The White Guide för din goda mat för tredje året i rad. Ralph Lundstengården är en av de 500 bästa restauranger i Sverige som "matbibeln" rekommenderar.

KH: Ja, det känns härligt att min mat är uppskattad.

EB: Jag har hört om en tjärsås som du serverar ibland.

KH: Den serveras till renstek och är mycket uppskattad. Tjären ingår som smaktillsats och är noggrant tillverkad. Jag köper den från Tornedalen. Receptet på såsen är hemligt, och jag är troligen ensam om den i Sverige. Min mor använde sig också av tjärsåsen.

EB: Du har ju ett förflutet som lärare, hur länge varade det?

KH: Jag har varit mellanstadielärare i 15 år. Och har jobbat i nästan alla skolor i kommunen men även tre år i Slagnäs.

EB: Har du några "dolda talanger"?

KH: Självklart. Jag kan hantera en slagruta och med den hitta vatten. Jag har hjälpt många med det. Jag använder en sälggren med två kvistar, den bildar ett Y. Kraften på pekningen är så stark att om jag håller fast slagrutan så kan den vridas sönder.

EB: Men hur blir det med Ralph Lundstengården och dess drift?

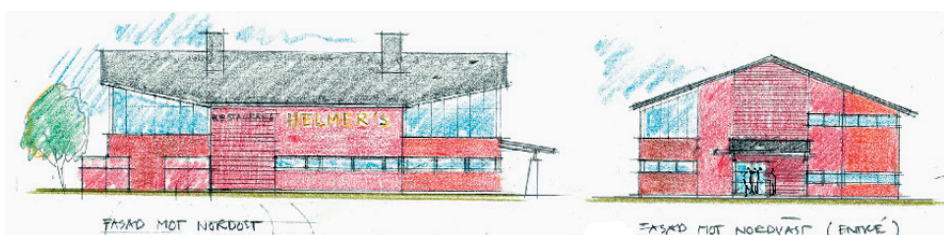
KH: För gästerna blir det små förändringar. Grupparrangemang, minnesstunder, bröllop och konferenser pågår som vanligt. Och Julbordet kommer att vara igång. Men helgtiderna för spontanbesök på restaurangen upphör. Hantverksbutiken i Logen håller öppet som vanligt lördagar och söndagar, där finns fika också.

Jag tror att det kan bli flera gynnsamma effekter av att jag bedriver verksamhet på två ställen, nära varandra och med olika utbud för kunden.

EB: Det blir väl fler pubaftnar på Logen?

KH: Självklart blir det även sådana på Logen i fortsättningen.

Intervjun är klar och EB:s utsände önskar henne, Restaurang Helmers och Ralph Lundstengården lycka till!

Hyra

Det finns goda möjligheter att hyra lokaler i Ersnäs för skiftande ändamål. Här följer en sammanställning över aktuella priser och kontaktpersoner.

Ankaret. För föreningsmöten: 60 kr/timme. För festliga arrangemang i privata sammanhang: 1.000 kr; i föreningssammanhang: 500 kr. Kontaktperson: Bo Axhammar tel 311 04 bo.axhammar@arcticview.se Hyresinkomsterna går till kommunen.

Bagarstugan. Heldag fram till kl 17.00: 50 kr; kväll från 17.00: 25 kr. Kontaktperson: Else Olsson tel 312 44. Hyran går till Hembygdsföreningen.

Soldattorpet. Heldag: 150 kr; kväll: 100 kr. Kontaktperson: Eva-Lil Olovsson tel 310 86 eva-liodan@hotmail.com Hyran går till Hembygdsföreningen.

Gympa i Ankaret

Från och med oktober finns möjligheten att träna "gymping" i Ankaret en gång i veckan under ledning av Karolina Svärd. Det kommer att kosta 50 kronor för 10 pass träning. Håll utkik på Ersnäs hemsida för startdatum! Välkommen att svettas!

Byaföreningen